

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 97/07-43

Ústavný súd Slovenskej republiky v pléne zloženom z predsedníčky Ivetty Macejkovej a zo sudcov Jána Auxta, Petra Brňáka, Ľubomíra Dobríka, Ľudmily Gajdošíkovej, Juraja Horvátha, Sergeja Kohuta, Jána Lubyho, Milana Ľalíka, Lajosa Mészárosa, Marianny Mochnáčovej, Ladislava Orosza a Rudolfa Tkáčika na ústnom pojednávaní 26. septembra 2007 o návrhu Š. H., ministra spravodlivosti Slovenskej republiky, na začatie disciplinárneho konania podľa čl. 136 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a podľa § 74e ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov proti M. K., predsedovi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, takto

r o z h o d o l :

M. K., predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, podľa § 129 ods. 4 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

o s l o b o d z u j e

spod návrhu na začatie disciplinárneho konania vo veci závažného disciplinárneho previnenia podľa § 116 ods. 2 písm. c) zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov spočívajúceho

v pokračovaní v porušovaní povinností súdneho funkcionára napriek výzve na jeho odstránenie alebo takom porušovaní povinností súdneho funkcionára, ktoré vážne ohrozuje dôveryhodnosť a chod súdnictva, ktorého sa mal dopustiť

n a t o m s k u t k o v o m z á k l a d e , ž e

23. augusta 2006 vedome v rozpore s ustanovením § 7 ods. 5 písm. c) zákona č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov neumožnil kontrolnej skupine Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky vykonať kontrolu dodržiavania uvedeného zákona, všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných na jeho vykonanie a služobných predpisov vo vzťahu k štátnym zamestnancom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Kontrolná skupina v zložení JUDr. S. M., vedúci kontrolnej skupiny, Ing. J. Š. a JUDr. Ž. S., členky kontrolnej skupiny, mala vykonať kontrolu na základe poverenia ministra spravodlivosti Slovenskej republiky č. 562/2006-12/9 z 22. augusta 2006. Odmietnutie, resp. neumožnenie výkonu kontroly odôvodňoval predseda Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako vedúci služobného úradu tým, že považuje ustanovenie § 7 ods. 5 písm. c) zákona č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý zakladá právomoc, ale aj povinnosť Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky vykonávať kontrolu dodržiavania zákona č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, všeobecne záväzných právnych predpisov vo vzťahu k štátnym zamestnancom, za „právny lapsus“. Z toho istého dôvodu vedúci služobného úradu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky kontrolnému orgánu - Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky, v termíne do 4. septembra 2006 (do 10.00 h) nepredložil požadované dokumenty, ktoré mali byť predmetom kontroly a ktoré boli vyžiadané 31. augusta 2006,

l e b o

skutok nie je závažným disciplinárnym previnením podľa § 116 ods. 2 písm. c) zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bol 13. októbra 2006 doručený návrh Š. H., ministra spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej aj „minister spravodlivosti“), „*podľa ustanovenia § 120 ods. 2 písm. a) zák. č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov*“ na začatie disciplinárneho konania proti M. K., predsedovi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „predseda najvyššieho súdu“), ktorý bol odôvodnený nasledovne:

«Poverením ministra spravodlivosti Slovenskej republiky č. 562/2006-12/9 z 22. augusta 2006 kontrolná skupina v zložení JUDr. S. M., vedúci kontrolnej skupiny, Ing. J. Š., členka kontrolnej skupiny a JUDr. Ž. S., členka kontrolnej skupiny sa za účelom začatia kontroly o dodržiavaní zákona o štátnej službe (zákon č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov), všeobecne záväzných právnych predpisov vydaných na jeho vykonanie a služobných predpisov vo vzťahu k štátnym zamestnancom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, dostavila 23. augusta 2006 o 14.30 hod. na sekretariát predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Predseda Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. M. K. ako vedúci služobného úradu na služobnom úrade Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa zákona o štátnej službe prijal kontrolnú skupinu, ale vyjadril svoj nesúhlas s vykonaním kontroly a neumožnil kontrolnej skupine začať kontrolu s tým, že umožnenie výkonu kontroly považuje za „právny lapsus“ zákona o štátnej službe. (...)

Následne kontrolná skupina na základe poverenia ministra spravodlivosti Slovenskej republiky č. 562/2006-12/9 z 22. augusta 2006 a z 31. augusta 2006 v zložení JUDr. S. M., vedúci kontrolnej skupiny a Mgr. A. H., členka kontrolnej skupiny sa dostavila 31. augusta 2006 o 13.00 hod. do kancelárie podpredsedníčky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky,

Župné nám. 13, Bratislava, z dôvodu neprítomnosti predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, za účelom opätovného začatia kontroly dodržiavania zákona o štátnej službe.

Po prijatí kontrolnej skupiny a po predložení príslušných poverení na vykonanie kontroly podpredsedníčka Najvyššieho súdu Slovenskej republiky JUDr. D. Š. prizvala Ing. A. A., štátnu zamestnankyňu z osobného úradu súdu, ktorá oznámila, že požadované spisy, ktoré mali byť predmetom kontroly si vyžiadal predseda Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a na osobnom úrade sa nenachádzajú. Preto bolo uložené kontrolovanému subjektu, Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky, predložiť kontrolnej skupine Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky požadované spisy v termíne do 4. septembra 2006 do 10.00 hod.; v určenom termíne spisy neboli doručené. (...)

Vyššie opísaným konaním predseda Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, JUDr. M. K., ktorý je zároveň vedúcim služobného úradu, narušil dôstojnosť a dôveryhodnosť súdnictva, pokračoval v porušovaní povinností súdneho funkcionára napriek výzve na jeho odstránenie a dopustil sa takého porušenia povinností súdneho funkcionára, ktoré vážne ohrozuje dôveryhodnosť a chod súdnictva, a tým vedome porušil povinnosti uložené mu zákonom o štátnej službe označiac ho v relevantnej časti za právny lapsus a ďalej aj zákonom o sudcoch a prísediacich a zákonom o súdoch. Podľa zákona o súdoch predseda súdu vykonáva správu súdu tým, že zabezpečuje riadne obsadenie súdu zamestnancami súdu a vybavuje personálne veci sudcov a zamestnancov súdu a plní ďalšie úlohy vyplývajúce z osobitných predpisov.

Takéto konanie predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky je vážnym negatívnym signálom pre sudcov všetkých stupňov a je všeobecne spôsobilé naštrbiť právne vedomie. Vážnosť a mieru negatívneho dopadu označeného konania umocňuje skutočnosť, že sa ho dopustil sudca - predseda najvyššieho súdu.

V tejto súvislosti dávam do pozornosti Správu osobitného spravodajcu OSN pre nezávislosť sudcov a právnikov pána Dato'Param Cumaraswamyho sp. zn. E/CN.4/2000/65/Add.3 z 15. januára 2001, z ktorej tiež vyplýva, že funkcia predsedu najvyššieho súdu a funkcia podpredsedu najvyššieho súdu sa nemôžu odlišovať od ich funkcie sudcu a podobne, že funkcia predsedu najvyššieho súdu je neodlíšiteľná od jeho funkcie sudcu.

I keď znenie ustanovenia § 7 ods. 5 písm. c) zákona o štátnej službe je jednoznačné a nemôže vyvolávať žiadne výkladové problémy - najmä nie u sudcu najvyššieho súdu a predsedu najvyššieho súdu, poukazujem zároveň na vyjadrenie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky č. 21626/06-11/1. (...)»

Vzhľadom na uvedené podľa ministra spravodlivosti predseda najvyššieho súdu „týmto svojim konaním narušil vážnosť a dôstojnosť funkcie sudcu tým, že úmyselne porušil základné povinnosti sudcu pri výkone správy súdu v zmysle § 30 zák. č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (...) a § 74 ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (...), čím naplnil pojmové znaky závažného disciplinárneho previnenia podľa zákona o sudcoch a prísediacich, konkrétne ustanovenia § 116 ods. 2 písm. c) a to pokračovaním v porušovaní povinnosti súdneho funkcionára napriek výzve na jeho odstránenie, ako aj takého porušenia povinnosti súdneho funkcionára, ktoré vážne ohrozuje dôveryhodnosť a chod súdnictva.

Preto navrhujem, aby Ústavný súd Slovenskej republiky vykonal v tejto veci dokazovanie a vyniesol rozhodnutie, ktorým uzná JUDr. M. K., predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako vedúceho služobného úradu vinným zo spáchania disciplinárneho previnenia podľa ustanovenia § 116 ods. 2 písm. c) zákona o sudcoch a prísediacich a uloží mu disciplinárne opatrenie podľa § 117 ods. 5 písm. b) cit. zákona zníženie funkčného platu o 70 percent na obdobie šiestich mesiacov“.

2. V rámci prípravy veci na predbežné prerokovanie podľa § 29 ods. 2 prvej vety a ďalších ustanovení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) bol predseda najvyššieho súdu vyzvaný, aby podal písomné vyjadrenie k predmetnému návrhu na začatie disciplinárneho konania, tejto výzve vyhovel, pričom 30. apríla 2007 zaujal k predmetnému návrhu nasledovné stanovisko:

«Oprávnenie ministra spravodlivosti podať návrh na začatie disciplinárneho konania za disciplinárne previnenie súvisiace s výkonom správy súdu (v podaní označené § 116

ods. 2 písm. c) zák. č. 385/2000 Z. z.) sa môže vzťahovať len na tých sudcov, ktorí sú súdnymi funkcionármi na okresných a krajských (a im na roveň postavených) súdoch, ale nie voči predsedovi najvyššieho súdu. Takéto zmocnenie nedáva ministrovi spravodlivosti žiadne zákonné ustanovenie.

Ak by toto podanie bolo považované za podnet na začatie disciplinárneho konania, ktoré môže viesť voči predsedovi najvyššieho súdu, musím uviesť, že v disciplinárnom konaní sa musia uplatniť zásady trestného konania. To znamená, že aj skutok musí byť jednoznačne definovaný a musí sa naň vzťahovať zavinenie na všetky jeho zložky, ako konanie, tak i následok, medzi ktorými musí byť príčinná súvislosť. Nemožno voči predsedovi súdu vyvodzovať objektívnu zodpovednosť ako pri iných správnych deliktach dotýkajúcich sa právnických osôb.

Predovšetkým, a to je podstatné na celej veci, som kontrolnej skupine ministerstva spravodlivosti uviedol, že písomne oznámim ministrovi spravodlivosti dôvody prečo som presvedčený, že nie je možné pripustiť uvedení kontrolu z ministerstva spravodlivosti na najvyššom súde a na tomto mojom presvedčení sa doteraz nič nezmenilo. Vyjadril som svoj názor, že ministerstvo spravodlivosti práve s ohľadom na osobitné postavenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v sústave súdov, ako vrcholného orgánu všeobecného súdnictva, a na oprávnenia, ktoré sú dané zákonom o súdoch predsedovi najvyššieho súdu pri jeho riadení a správe, podobne ako ministerstvu spravodlivosti vo vzťahu k ostatným súdom, nemôže vykonávať kontrolu, ktorú chcelo uskutočniť 23. augusta 2006. Išlo z môjho pohľadu o vážne argumenty, čo napokon je zrejmé i z úradného záznamu spomenutej kontrolnej skupiny z 24. augusta 2006. Na zabezpečení výkonu súdnictva na najvyššom súde sa podieľajú aj vyšší súdni úradníci a je možné, aby sudca najvyššieho súdu mal aj asistenta. Tí majú byť zaradení v štátnej službe a spolu s ďalšími štátnymi zamestnancami tvoria súdne oddelenie. Pripustenie takej kontroly, akú chcelo uskutočniť ministerstvo spravodlivosti, by znamenalo faktické odbúranie nezávislého postavenia najvyššieho súdu vo vzťahu k ministerstvu spravodlivosti. Pritom som nikdy nikde sa nevyjadril, že by rozhodnutia predsedu najvyššieho súdu ako vedúceho služobného úradu nepodliehali žiadnej kontrole. Podliehajú súdnemu prieskumu v zmysle príslušných ustanovení zákona o štátnej službe a to sa týkalo i tých štátnych zamestnankýň, ktorých spisové materiály boli vyžadované ku kontrole. Vôbec sa nechcem dotýkať motivácie, ktorá viedla ministra

spravodlivosti k nariadeniu kontroly a vyžiadaniu spisov tých zamestnankýň, s ktorými bol ukončený štátnozamestnanecký pomer. Motivácia všetkého je zrejme niekde v pozadí toho, čo napokon viedlo k skončeniu štátnozamestnaneckého pomeru týchto zamestnankýň.

Výklad ustanovenia § 7 ods. 5 písm. c) zákona o štátnej službe vôbec nie je taký jednoznačný, ako sa uvádza v podaní ministra spravodlivosti Ústavnému súdu Slovenskej republiky. Ako prílohu Vám pripájam moje písomné stanovisko, ktoré som doručil ministrovi spravodlivosti. Svojím postojom vo vzťahu k nariadenej kontrole ministerstva spravodlivosti som obhajoval také isté nezávislé postavenie, ako majú iné ústavné orgány, u ktorých sa nepripúšťa, že by iný štátny orgán vykonal v ich kanceláriách kontrolu dodržiavania zákona o štátnej službe.

Pokiaľ išlo o ďalšie kroky ministerstva spravodlivosti po 23. auguste 2006 z časovej následnosti je zjavné, že boli robené tak, aby som ani nemohol na ne reagovať, zrejme aby sa mohlo vyvodiť „pokračovanie“ v porušovaní povinností súdneho funkcionára. Na veci to však nič nemení, lebo som žiadne ustanovenie zákona, ktoré by malo zakladať disciplinárne previnenie neporučil. Zdôrazňujem, že som nemohol narušiť vážnosť a dôstojnosť funkcie sudcu svojim konaním, keď som konal v záujme ochrany postavenia najvyššieho súdu v presvedčení, že práve postup ministerstva spravodlivosti nie je súladný so správnym výkladom zákona. Závazný výklad zákona podávajú v právnom štáte, za aký sa Slovenská republika považuje, všeobecné súdy. Nemôže to byť ani minister spravodlivosti, ani Ministerstvo práce a sociálnych vecí SR. Nie je to ani predseda najvyššieho súdu, avšak ako predseda najvyššieho súdu v postavení vedúceho služobného úradu som v konkrétnej situácii pri výkone svojej funkcie musel konať takým spôsobom, ktorý nepovažujem za rozporný s Ústavou Slovenskej republiky a zákonmi Slovenskej republiky, či medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná.

Ak má minister spravodlivosti iný výklad zákona o štátnej službe než predseda najvyššieho súdu a mňa za to žiada disciplinárne postihnúť, to znamená, že si osobuje právo autoritatívneho výkladu zákona a chce, aby som bol postihnutý za právny názor. Čo ak je jeho názor chybný? Kto disciplinárne postihne ministra spravodlivosti?

V podrobnostiach, prečo sa domnievam, že iba zo slovného spojenia „na súde“ uvedeného v § 7 ods. 5 písm. c) zákona o štátnej službe č. 312/2001 v znení zák. č. 231/2006, nemožno vyvodzovať, že kontrolu dodržiavania zákona o štátnej službe nemôže

vykonávať ministerstvo spravodlivosti aj na najvyššom súde, odkazujem na moje stanovisko doručené listom ministrovi spravodlivosti 14. septembra 2006.

Ďalej by som chcel upriamiť Vašu pozornosť na to, že v podaní ministra spravodlivosti doručenom Ústavnému súdu Slovenskej republiky sa vôbec neuvádza, ktoré z povinností uvedených v § 30 zák. č. 385/2000 Z. z. som mal porušiť a rovnako ani ktorú z povinností uvedených v § 74 ods. 1 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch som porušil. Okrem odseku I má § 74 citovaného zákona o súdoch aj ďalšie ustanovenia v odseku 4 týkajúce sa predsedu najvyššieho súdu. Pokiaľ sa v podaní uvádza, že som porušil § 74 ods. 1 zákona o súdoch, tento paragraf má viaceré alternatívy v písmenách a) až f), ale žiadna sa v podaní nekonkretizuje, ktorú som mal porušiť a tým naplniť znaky závažného disciplinárneho previnenia podľa § 116 ods. 2 písm. c) zák. č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich.

Ak sa na str. 4 a 5 podania ministra spravodlivosti argumentuje tým, že funkciu predsedu najvyššieho súdu nemožno odlišovať od funkcie sudcu a že funkcia predsedu najvyššieho súdu je neodlíšiteľná od funkcie sudcu, potom môžem rovnako argumentovať, že ako sudca som si len plnil povinnosti uvedené v § 30 ods. 2 písm. a) a b) zák. č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a aspoň by som konkretizoval, ktoré z týchto povinností som si plnil, lebo som ako sudca a predseda najvyššieho súdu presadzoval nezávislosť súdnictva a odmietol som takú žiadosť, ktorá k narušeniu nezávislého postavenia najvyššieho súdu viedla, lebo som nechcel dopustiť, aby najvyšší súd bol v závislom postavení od ministerstva spravodlivosti a predseda najvyššieho súdu od ministra spravodlivosti.

Minister spravodlivosti Slovenskej republiky prekročil svoju právomoc samotným podaním označeným ako návrh na začatie disciplinárneho konania. Nie je naplnená skutková podstata disciplinárneho previnenia, lebo inak by som musel byť postihnutý za právny názor. Vážnosť a dôstojnosť funkcie sudcu som nemohol narušiť tým, že som obhajoval nezávislé postavenie najvyššieho súdu.

Žiadam preto, aby predložený návrh, ktorý skôr označujem za podnet na začatie disciplinárneho konania voči predsedovi najvyššieho súdu, bol odmietnutý.»

3. Uznesením ústavného súdu č. k. PL. ÚS 97/07-17 z 27. júna 2007 bol návrh ministra spravodlivosti prijatý na ďalšie konanie.

4. Vo veci sa konalo ústne pojednávanie 28. augusta 2007. Obaja účastníci pritom zotrvali na svojich písomných stanoviskách, pričom svoju argumentáciu v celom rozsahu zopakovali.

5. V rámci prerokovania návrhu ministra spravodlivosti na začatie disciplinárneho konania proti predsedovi najvyššieho súdu sa ústavný súd oboznámil s dôkazným materiálom predloženým účastníkmi konania, a to najmä poverením ministra spravodlivosti č. 562/2006-12/9 z 22. augusta 2006, úradným záznamom z 24. augusta 2006, poverením ministra spravodlivosti č. 562/2006-12/9 z 31. augusta 2006, úradným záznamom z 31. augusta 2006, prípisom vedúceho kontrolnej skupiny JUDr. S. M. z 31. augusta 2006 adresovaného predsedovi najvyššieho súdu, úradným záznamom zo 4. septembra 2006, prípisom ministerky práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky V. T. č. 21626/06-II/1 z 12. septembra 2006 a prípisom predsedu najvyššieho súdu č. KP 312/06 zo 14. septembra 2006 adresovaným ministrovi spravodlivosti.

III.

Podľa čl. 136 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ústavný súd vykonáva disciplinárne konanie voči predsedovi najvyššieho súdu, podpredsedovi najvyššieho súdu a generálnemu prokurátorovi.

Podľa čl. 131 ods. 1 ústavy rozhoduje ústavný súd v pléne aj vo veci uvedenej v čl. 136 ods. 3 ústavy.

Podľa § 74e ods. 1 zákona o ústavnom súde na disciplinárne konanie voči predsedovi najvyššieho súdu, podpredsedovi najvyššieho súdu a generálnemu prokurátorovi sa primerane použijú osobitné predpisy.

V prípade disciplinárneho konania proti predsedovi najvyššieho súdu je to zákon č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“).

Navrhovateľ predložil ústavnému súdu návrh na začatie disciplinárneho konania proti predsedovi najvyššieho súdu vo veci závažného disciplinárneho previnenia podľa § 116 ods. 2 písm. c) zákona o sudcoch spočívajúceho v pokračovaní porušovania povinností súdneho funkcionára, ktorého sa mal dopustiť tým, že neumožnil kontrolnej skupine ministra spravodlivosti vykonať kontrolu dodržiavania príslušných ustanovení zákona č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnej službe“).

Ústavný súd vychádzal v danom prípade z toho, že uplatnenie disciplinárnej zodpovednosti voči predsedovi najvyššieho súdu je konaním o ochrane ústavnosti a v zmysle toho postupoval pri posúdení tejto veci. Prihliadol predovšetkým na to, že otázka uplatnenia disciplinárnej zodpovednosti voči predsedovi najvyššieho súdu je nielenže nepochybne otázkou ústavnoprávnou, ktorá z povahy veci ide nad rámec výkladu a aplikácie zákonnej úpravy, ale bezprostredne súvisí s uplatňovaním základných princípov právneho štátu.

Pri posúdení predmetnej veci teda nebolo možné neprihliadnuť na skutočnosť, že ústavodarca zveril ústavnému súdu disciplinárne konanie práve a len vo vzťahu k sudcom ústavného súdu, predsedovi a podpredsedom najvyššieho súdu a generálnemu prokurátorovi. Odlíšením režimu uplatňovania disciplinárnej zodpovednosti voči predsedovi najvyššieho súdu od režimu, ktorému podliehajú sudcovia všeobecných súdov, ústavodarca jednoznačne vyjadril svoj úmysel priznať rozhodovaniu o disciplinárnom previnení predsedu najvyššieho súdu rozmer ochrany ústavnosti.

V disciplinárnom konaní voči predsedovi najvyššieho súdu ústavný súd môže a musí chrániť ústavnosť v zásade dvoma spôsobmi: buď voči predsedovi najvyššieho súdu, ktorý sa svojím konaním dopustí takého disciplinárneho previnenia, ktoré svojou závažnosťou

alebo svojimi účinkami smeruje voči ústavným normám, princípom a hodnotám, alebo naopak voči prípadom, v ktorých by voči nositeľovi verejnej funkcie tak zásadného ústavného významu mohla byť disciplinárna zodpovednosť vyvodená bez ohľadu na dopad, ktorý to vyvolá vo vzťahu k ústavným normám, princípom a hodnotám.

Pri uplatňovaní disciplinárnej zodpovednosti voči predsedovi najvyššieho súdu ústavný súd musí zohľadniť predovšetkým ústavný princíp nezávislosti súdnej moci (čl. 141 ods. 1 ústavy), ako aj princíp nezávislosti sudcu (čl. 144 ods. 1 ústavy) a princípu del'by moci, ktoré sú limitované širšie než len gramatickým výkladom zákona.

Pokiaľ ide o aspekt týkajúci sa nezávislosti súdnej moci, ústavný súd už konštatoval, že ide o tú zložku štátnej moci, ktorá je «(...) jedným z fundamentálnych komponentov akéhokoľvek demokratického poriadku založeného na panstve práva. Keďže súdna moc na rozdiel od výkonnej moci nedisponuje ani „mečom“ a na rozdiel od zákonodarnej moci ani „peňaženkou“, je tou inštitucionálne a mocensky najobnaženejšou a najzraniteľnejšou z tradičných zložiek štátnej moci. Reálnosť garancií nezávislosti súdnej moci je preto potrebné úzkostlivo strážiť, a to jednak pred bezprostrednými zásahmi, jednak pred zásahmi nepriamymi (I. ÚS 54/01).» Z uvedeného vyplýva potreba osobitnej pozornosti ústavného súdu vždy, keď iná zo zložiek štátnej moci akýmkoľvek spôsobom zasahuje do vnútorných pomerov súdnej moci. Mimoriadna ostražitosť sa žiada práve vtedy, ak ide o postup, ktorý by mal naznačovať hierarchizáciu vzťahu medzi súdnou mocou na jednej strane a zákonodarnou, resp. výkonnou mocou na strane druhej práve v neprospech moci súdnej.

Prededa najvyššieho súdu je zároveň aj sudcom, ktorého nezávislosť je garantovaná čl. 144 ods. 1 ústavy. Toto jeho ústavné postavenie treba brať na zreteľ aj v prípadoch, ak plní úlohy týkajúce sa úsekov štátnej správy.

Jednou zo zásad, ktoré sú súčasťou princípu del'by moci, je zásada samostatnosti moci, ktorá s istým zjednodušením znamená, že vo sfére vlastnej ústavnej a zákonnej pôsobnosti majú byť orgány tej - ktorej moci chránené pred akýmkoľvek priamymi či nepriamymi zásahmi zo strany orgánov inej zložky verejnej moci.

Táto okolnosť samozrejme neznamená, že by napríklad Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“) malo byť obmedzené pri výkone svojej kontrolnej právomoci voči subjektom podliehajúcim tejto pôsobnosti. Znamená ale potrebu rozlišovať medzi pôsobnosťou, ktorá je vo svojej podstate i účinkoch autonómnou, t. j. smeruje k realizácii podstaty vlastného poslania príslušného orgánu, a pôsobnosťou, ktorá má súčinnostný charakter, t. j. ktorej výkon slúži efektívnemu výkonu vecnej pôsobnosti iného orgánu.

Výkonom spravodlivosti, resp. výkonom súdnictva sú v Slovenskej republike poverené súdy. Ministerstvo spravodlivosti ako ústredný orgán štátnej správy ani v zmysle ústavy a ani v zmysle zákonov, ktoré vykonávajú ustanovenia jej siedmej hlavy, nie je orgánom, ktorý by mohol a mal ašpirovať na postavenie subjektu, ktorý svojou kontrolnou či inou činnosťou bude regulovať alebo inak ovplyvňovať vnútorné pomery v justícii. Kontrola súdnej moci je špecifická tým, že má zásadne podobu vnútornej kontroly. Vonkajšia kontrola, kontrola subjektom, ktorý nie je súčasťou kontrolovaného systému, sa voči súdnej moci vzhľadom na jej nezávislosť môže uplatňovať iba obmedzene. Štátna správa má súdom predovšetkým slúžiť, nie ich riadiť a kontrolovať. Pôsobnosť ministerstva spravodlivosti vo vzťahu k výkonu spravodlivosti súdmi má súčinnostnú povahu. Poslaním ministerstva spravodlivosti je zabezpečiť pre súdy logistické, materiálno-technické, organizačné a legislatívne zázemie v rozsahu, v akom je toto zázemie nevyhnutné pre efektívny výkon spravodlivosti. S istou licenciou tak možno povedať, že výkonom štátnej správy zabezpečuje ministerstvo spravodlivosti pre súdy „servis“, ktorý tieto súdy potrebujú na účely realizácie ich ústavného poslania.

Predstava, že by predseda najvyššieho súdu práve z titulu svojej funkcie mal byť zbavený záruk, ktoré sa viažu na vzťah justície k štátnej správe a *vice versa*, je podľa názoru ústavného súdu v okolnostiach danej veci za hranicou ústavne prípustného výkladu kontrolnej pôsobnosti ministerstva spravodlivosti.

Z dokumentácie predloženej ústavnému súdu vyplýva, že predseda najvyššieho súdu v danom prípade neumožnil kontrolu z dôvodu svojho právneho názoru súvisiaceho s výkladom ustanovenia § 7 ods. 5 písm. c) zákona o štátnej službe. Za dôležité v okolnostiach danej veci treba považovať tiež skutočnosť, že o svojich právnych názoroch, ktorými odôvodnil neumožnenie kontroly kontrolnou skupinou ministra spravodlivosti, predseda najvyššieho súdu informoval navrhovateľa už vo svojom prípise zo 14. septembra 2006, t. j. ešte predtým, ako ten podal návrh na začatie disciplinárneho konania ústavnému súdu. Inak povedané navrhovateľ vedel, že dôvodom, pre ktorý predseda najvyššieho súdu neumožnil vykonanie kontroly, sú jeho odlišné právne názory na výklad príslušných ustanovení zákona o štátnej službe.

Podľa názoru ústavného súdu celá dokumentácia súvisiaca s týmto disciplinárnym konaním, ako aj priebeh ústneho pojednávania potvrdzuje, že navrhovateľ a predseda najvyššieho súdu sa odlišujú v právnych názoroch na rozsah kontrolnej pôsobnosti ministerstva spravodlivosti vo vzťahu k štátnym zamestnancom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky podľa príslušných ustanovení zákona o štátnej službe, t. j. ide o klasický spor o výklad a uplatňovanie právnych noriem. Predmetom a účelom disciplinárneho konania však nemôže byť riešenie sporu o výklad a uplatňovanie právnych noriem.

Disciplinárnym postihom nemôžu byť riešené konflikty vyplývajúce z odlišných právnych názorov a uplatnenie disciplinárnej zodpovednosti voči predsedovi najvyššieho súdu nemôže vo svojich účinkoch smerovať k oslabeniu nezávislosti súdnej moci a princípu del'by moci. Tým by totiž došlo aj k oslabeniu princípov materiálneho právneho štátu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. septembra 2007